

blive højere lønede i Købstæderne, særlig i København. Thi mange Lærere, som ere udgaaede fra Landalmuen, have ofte maattet stifte betydelig Gæld for at faa deres Eksamen, og foruden denne betydelig Gæld i pekuniær Henseende have de stiftet en endnu værre Gæld i en anden Henseende, idet de ved overdreven Sparsommelighed og ved forceret Arbejde have traakket Væksler paa deres Helbred, som mange af Begemeerne ikke ere i Stand til at honorere, saaledes at de blive svagelige og blive nøbde til at pleje deres Helbred; men der ved nødes de naturlig til at sørge for at have bedre Indtægter for at bøde paa den Gæld, de saaledes have stiftet. Dette medfører altsammen, at de drage til Købstæderne, og at man paa Landet kommer til at mangle Lærere. Man kan ganske rolig sige, at det vil særlig for Vest- og Midtjyllands Vedkommende blive overmaade vanskeligt i pekuniær Henseende, man tør maaste endog sige uoverkommeligt, saaledes som Forholdene nu ere, at bringe de Midler til Veje, som ville behøves for at kunne staffe sig eksaminerede Lærere. Derfor anser jeg det altsaa for ønskeligt, at vi faa en fuldstændig Statsstole for Lærere, ikke blot fordi det bliver en Normalstole, men ogsaa, fordi man derved faar Lejlighed til at hjælpe de Kvinder af Almuen, som have særlige Evner til Læregerningen og føle sig særligt hændragnede til den, til at kunne faa denne Uddannelse under bedre Forhold for dem selv, end de kunne nu. Jeg mener altsaa, at Lovforslaget, saaledes som det foreligger, er at foretrække i forskellige Henseender, baade for det, der blev foreslaaet i 1884 — jeg skal ikke komme nærmere ind paa en Sammenligning med det — og ogsaa for det Forslag, som var forelagt i dette Foraar.

Men om jeg saaledes end maa sige den høitærede Minister Tak for det Forslag, han har foreslaaet, og om jeg end kan sige, at jeg paa næsten alle Punkter kan gaa med til dette Forslag og stemme derved, er der dog nogle enkelte Punkter, hvor jeg har nogle Bemærkninger at gøre. For det første maa det være mig tilladt at gøre en Bemærkning med Hensyn til den paatænkte „Forsstole for 30—40 Børn i en Alder fra 7—10 Aar, delte i to Klasser.“ Jeg tror, det vil være meget vanskeligt at gennemføre den her foresatte Tanke paa tilfredsstillende Maade. Jeg tror, at det let vil blive uheldigt for Børnene, der skulle gaa i Skolen, og at det alligevel ikke vil afgive tilstrækkeligt Materiale til Udvælgelse for Kvinderne paa det paatænkte Seminarium. 30—40 Børn skulle

deles i to Klasser. Hver Klasse kan ikke gøre Regning paa mere end tre Timers Skoleundervisning om Dagen, altsaa i alt 36 ugentlige Timer. Naar der skal være Tale om Udvælgelse for Eleverne paa et Kvindeseminarium med 64 Elever, vil det let ses, at en Stole med 36 Timer ikke vil kunne afgive tilstrækkeligt Materiale for Udvælgelsen, medmindre man vil lade Eleverne have næsten hele Undervisningen i deres Høitærede; men saa vil det let gaa ud over Børnernes Undervisning. Det kunde naturligvis indrettes saaledes — og det er maaste egentlig ogsaa Tanken fra den høitærede Ministers Side — at Lærereindeleverne fortrinnsvis skulde faa deres Udvælgelse som Tilhørere, og saa vilde det ikke gaa ud over Børnene. Men jeg tror, det vilde være meget heldigt, om man kunde staffe dem i alt Fald ogsaa nogen Udvælgelse i selv at undervise, og hvis den paatænkte Anstalt, som jo Tanken vel maa være, bliver henlagt til en Købstad i Jylland, vil der ogsaa nok kunne træffes en anden Ordning. Der kunde jo træffes en Overenskomst med vedkommende Købstads Skolebæsen, om at disse Lærereindelever fik Lov til at være til Stede som Tilhørere i de yngste Klasser og hjælpe med ved Undervisningen efter Skolens Læreres nærmere Anvisning. Der vilde være et betydeligt større Materiale af Børn at arbejde med, hvilket i dobbelt Henseende vilde være gavnligt, og ogsaa billigere, thi man kunde derved spare Oprettelsen af Forskolen. — Jeg skal derefter sige et Par Ord om den foreslaaede Koststole. Lærereindeleverne beregnes, staar der, paa at optage indtil 64 Elever, der saa Ophold og Forplejning paa Skolen. Saa, jeg for mit Vedkommende vilde nok ønske, at man kunde gøre det. Jeg tror, at det har ikke saa ringe Betydning for de unge Kvinder, som skulle have deres Uddannelse paa en saadan Stole, at de kunne leve under de Forhold, som en Koststole medfører. Samlivet der mellem disse unge Kvinder indbyrdes med Lærereindeleverne, der ville faa en Slags Tilhørgerning med dem, vil uden Tvivl have stor Betydning for deres kommende Liv. Men paa det andet Sted maa det heller ikke overses, at denne Ordning forbyr Sagen ganske betydeligt. Hvis det blev ordnet saaledes, at de kun kunde faa Undervisning paa Skolen, og at derindom Eleverne skulde have deres Ophold i den vedkommende By, hvor det nu blev, saa vilde der spares ganske betydeligt ikke blot paa Udlægsstommen, men vistnok ogsaa paa Driften. Og naar man maaste herindom vil indvende, at saa kommer man tilbage til det samme Forhold, hvorunder Lærereindeleverne nu